

ระบบกฎหมาย เกี่ยวกับการค้าสิ่งทอระหว่างไทยกับสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ : บทเรียน
ในการวางนโยบายและการเจรจาการค้าของไทย

นางสาว นงพงา พฤษพิชัยเลิศ

ศูนย์วิทยพัทยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-534-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015339

I 17619214

INTERNATIONAL LEGAL REGIME OF THAI-US. TEXTILE
TRADE : LESSON FOR THAILAND'S POLICY FORMULATION
AND TRADE NEGOTIATION

Miss Nongpanga Prugpichailers

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws.

Department of Law
Graduate School
Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-534-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ระบบกฎหมายเกี่ยวกับการค้าสิ่งทอระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา :
บทเรียนในการวางนโยบายและการเจรจาการค้าของไทย

โดย

นางสาว นงพงา พฤษพิชัยเลิศ

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย

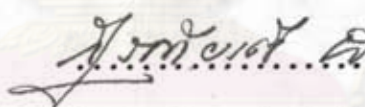

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

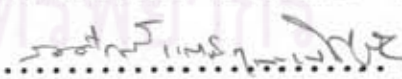

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ ไชวโรจน์กุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ เอกบุตร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ แด่มบุญเลิศชัย)

..... กรรมการ
(อาจารย์ การุณ กิตติสถาพร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ อรัชชัย โสภานเสถียรพงศ์)

นงหงา หฤกษ์พิชัยเลิศ : ระบบกฎหมายเกี่ยวกับการค้าสิ่งทอระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา : บทเรียน
ในการวางนโยบายและการเจรจาการค้าของไทย (INTERNATIONAL LEGAL REGIME OF
THAI-US. TEXTILE TRADE : LESSON FOR THAILAND'S POLICY FORMULATION AND
TRADE NEGOTIATION) อ.ที่ปรึกษา : ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย, 330 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะได้ทราบว่าระบบการค้าสิ่งทอที่มีกฎหมายมาเป็นตัวแปรนั้นมีลักษณะ
อย่างไรและมีปัญหาอะไร และปัญหานั้นมีผลกระทบต่อการวางนโยบายและการเจรจาทางการค้าของไทย
อย่างไร

ผลการวิจัยพบว่า ระบบกฎหมายการค้าสิ่งทอมีลักษณะเป็นข้อตกลงพหุภาคีความถี่ไปกับข้อตกลง
ทวิภาคี นอกจากนี้ยังประกอบไปด้วยกฎหมายภายในและมาตรการบางอย่างที่มีผลกระทบต่อการค้าสิ่งทอ
โดยประเทศผู้นำเข้าจะนำกฎหมายและมาตรการเหล่านี้มาใช้ในลักษณะกีดกันทางการค้า

สำหรับการวางนโยบายและการเจรจาทางการค้าของไทย พบว่านโยบายทางการเมืองและการ
ชุดที่ประสานสอดคล้องกับนโยบายทางเศรษฐกิจ และความร่วมมืออย่างจริงจังของฝ่ายรัฐบาลและเอกชน เป็น
สิ่งจำเป็น สำหรับไทยการเจรจาการค้าหลายฝ่ายในเวทีแกลด์เป็นช่องทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาและ
เสริมสร้างอำนาจการต่อรองของไทย ในการแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ควรดำเนินการเจรจาควบคู่กันทั้งด้าน
พหุภาคีและทวิภาคีภายใต้สถานการณ์ วาระ และโอกาสจะเอื้ออำนวยว่าวิธีการใดจะนำมาซึ่งประโยชน์และ
ผลดีต่อประเทศมากที่สุด ในขณะที่เดียวกันการเข้าร่วมการเจรจาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการ
เตรียมการโดยส่วนรวมในระดับประเทศให้พร้อมทั้งในด้านการกำหนดนโยบาย การจัดวางองค์กร
คลอดจนการประสานงานภายในหน่วยราชการและเอกชน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต นงหงา หฤกษ์พิชัยเลิศ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย

NONGPANGA PRUGPICHAILERS : INTERNATIONAL LEGAL REGIME OF THAI-US.
TEXTILE TRADE : LESSON FOR THAILAND'S POLICY FORMULATION AND TRADE
NEGOTIATION. THESIS ADVISOR : SURAKIART SATHIRATHAI, Ed.D., 330 PP.

This study is aimed at how the legal regime affects the textile trade, what type of problem would arise and how the problem distorts the policy making and trade negotiation of Thailand.

The research shows that the legal regime of textile trade takes the nature of both multilateral agreement and bilateral agreement combined with domestic laws and certain measures of importing countries. These agreement and measures have impact on textile trades.

As to the policy and negotiation of Thailand, the research shows that there is a need of political strategy and foreign policy which corresponds to economic plan, together with the cooperation between public and private sectors. The multilateral negotiation under GATT in one way to solve the problem and increase the bargaining power to Thailand. All solutions should be proceeded in accordance with multilateral and bilateral negotiation and under circumstances that will bring the utmost benefits to the country. At the same time, the negotiation must be carried out at high efficiency and with readiness in term of policy making and arrangement of active entity including the coordination between public and private sectors.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต Hom, จงกฤษชัยกุล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Surakiart Sathirathai

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของท่านอาจารย์ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย ซึ่งกรุณาแนะนำหัวข้อและได้ให้ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ผู้เขียนทั้งด้านการศึกษาค้นคว้า การแก้ไขเค้าโครง การให้ยืมตำรา และได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ แสดงข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนได้สละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาควบคุมการเขียนวิทยานิพนธ์ และได้กรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทุกบททุกตอนจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ ไชวโรจน์กุล ที่ได้กรุณาส่งเสริมและสนับสนุนผู้เขียนนับตั้งแต่เริ่มศึกษาในหลักสูตรปริญญาโทมาจนบัดนี้ ตลอดจนได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ ดร.ประสิทธิ์ เอกบุตร ท่านอาจารย์ ดร. สมศักดิ์ แด้มบุญเลิศชัย ท่านอาจารย์ กาญจนา กิตติสถาพร ท่านอาจารย์ ธวัชชัย ไสภาเสถียรพงศ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ แสดงข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนให้ความเมตตากรุณาและความเอาใจใส่ต่อการทำวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนมาโดยตลอดตั้งแต่ครั้งเริ่มสอบเค้าโครง

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณแอนนา ชินะจิตพันธุ์ คุณณัฐยา ธีระภาคภูมิอนันต์ คุณวิฑูรย์ อาจารย์วุฒิ คุณอารีรัตน์ ธรรมสุวรรณ และเพื่อน ๆ ที่ ๆ ชาวกรมศุลกากร ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้เขียนทั้งตอนสอบเค้าโครงและสอบวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณ คุณวิไลลักษณ์ บุญยัง และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่ได้อำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณพิภพ วีระพงษ์ ผู้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในความสำเร็จครั้งนี้ โดยกรุณาให้ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ผู้เขียนในเรื่องการค้นคว้าข้อมูลภาษาอังกฤษ ตลอดจนกรุณาแนะนำการเขียนและสละเวลาช่วยแปลเอกสารให้ด้วย ซึ่งหากปราศจากความช่วยเหลือและกำลังใจแล้ว ก็ยากที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จเป็นรูปเล่มได้

ท้ายที่สุดผู้เขียนหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คงจะมีคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษา
วิชานิติศาสตร์อยู่บ้างไม่มากก็น้อย ความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบเท้าเป็น
กตเวทิตาแด่บิดามารดาและญาติพี่น้องของผู้เขียน ที่ได้เมตตาอบรมสั่งสอนและปลูกฝังจิตใจ
ให้ผู้เขียน เป็นผู้ใฝ่ศึกษา ตลอดจนสนับสนุนและมุ่งมั่น เป็นอย่างมากที่จะให้ผู้เขียน เรียนสำเร็จ
หลักสูตรปริญญาโทนิติศาสตรบัณฑิตจากสถาบันการศึกษาแห่งนี้ และขอกราบเป็นกตเวทิตาแด่ บูรพาจารย์
ทุก ๆ ท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์แก่ผู้เขียนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
ส่วนความบกพร่องไม่สมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่ผู้เดียว

นางหงา พฤษพิชัยเลิศ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

๕

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๗
กิตติกรรมประกาศ	๘
บทที่	
1 ข้อตกลงพหุภาคี เกี่ยวกับการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ (Multilateral Negotiation)	9
1. ภูมิหลังของระบบการค้าสิ่งทอ	9
1.1 ข้อตกลงระยะสั้น เกี่ยวกับสิ่งทอฝ้าย (STA)	14
1.2 ข้อตกลงระยะยาว เกี่ยวกับสิ่งทอฝ้าย (LTA)	15
2. ข้อตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ (MFA)	19
2.1 MFA ฉบับที่ 1	20
2.2 MFA ฉบับที่ 2	27
2.3 MFA ฉบับที่ 3	30
3. อนาคตของระบบการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ ...	34
4. MFA ฉบับที่ 4	40
4.1 ประเทศไทยกับข้อตกลง MFA	43
4.2 สหรัฐากับข้อตกลง MFA	46
5. วิเคราะห์ข้อตกลงการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ ..	52
2 ข้อตกลงทวิภาคี เกี่ยวกับสิ่งทอ (Bilateral Agreement)	64
2.1 ข้อตกลงสองฝ่ายระหว่างประเทศไทยกับประเทศ ผู้นำเข้า	66
2.1.1 สหรัฐอเมริกา	66

บทที่	สารบัญ (ต่อ)	หน้า
	2.1.2 ประชาคมยุโรป	77
	2.1.3 แคนาดา	82
	2.1.4 นอร์เว	84
	2.1.5 สวีเดน	86
	2.1.6 ฟินแลนด์	87
	2.1.7 ออสเตรเลีย	88
	2.2 สภาพการเจรจาการค้าระหว่างไทยกับสหรัฐฯ ในการ ทำข้อตกลงทวิภาคีเกี่ยวกับสิ่งทอฉบับใหม่	91
	2.2.1 สภาพการเจรจาการค้าสิ่งทอกับสหรัฐฯ รอบแรก	93
	2.2.2 สภาพการเจรจาการค้าสิ่งทอกับสหรัฐฯ รอบที่สอง	95
	2.2.3 สภาพการเจรจาการค้าสิ่งทอกับสหรัฐฯ รอบที่สาม	98
	2.3 ข้อตกลงจำกัดการส่งออกโดยสมัครใจ (VERs) ...	101
	2.4 วิเคราะห์ข้อตกลงทวิภาคี	105
3	กฎหมายภายในและมาตรการของสหรัฐฯที่สำคัญต่อการส่งออก สิ่งทอของไทย	109
	ก. การเก็บภาษีตอบโต้การช่วยเหลือทุน (Countervailing Duty)	109
	1. หลักการทั่วไป เกี่ยวกับการให้การช่วยเหลือทุนในข้อตกลง ว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT)	109
	2. หลักที่ใช้ เกี่ยวกับการอุดหนุน ในข้อตกลงว่าด้วยการ ช่วยเหลือทุน (Subsidies Code of 1979) .	120

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

3.	สาระสำคัญของข้อตกลงฯ	126
4.	เบื้องหลังและวิวัฒนาการของกฎหมายการเก็บภาษี ตอบโต้การช่วยอุดหนุน	129
5.	คำกล่าวของสหรัฐฯ ว่าประเทศไทยให้การอุดหนุน การส่งออก	135
6.	ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากคำกล่าวหา	143
7.	ยุทธวิธี การเจรจา การค้าระหว่างประเทศเพื่อ แก้ไขปัญหาที่สหรัฐฯ กล่าวหาว่าประเทศไทยให้การ อุดหนุนการส่งออก	144
8.	ข้อตกลงในการปฏิเสธการขอรับประโยชน์	149
9.	วิเคราะห์การเก็บภาษีตอบโต้	155
	- ละเมิดข้อตกลงว่าด้วยการช่วยอุดหนุน (Subsidies Code)	155
	- ละเมิดข้อตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอระหว่าง ประเทศ (MFA)	158
ข.	มาตรการเอ็มบาร์โก (Embargo)	159
1.	พื้นฐานและข้อเท็จจริงโดยทั่วไป	160
2.	การเจรจาการค้าเพื่อแก้ไขปัญหา	162
2.1	ข้อเสนอของสหรัฐฯ ในการแก้ไขปัญหา	162
2.2	การเจรจาทำข้อตกลงรอบใหม่	162
2.3	ข้อดีและข้อเสียของการทำข้อตกลงฯ ...	164
2.4	การให้ความช่วยเหลือโดยหน่วยงานของรัฐ	165
3.	วิเคราะห์มาตรการเอ็มบาร์โก	167
ค.	กฎว่าด้วยการนำเข้าสิ่งทอ (Rule of Origin) ...	169
1.	หลักการของกฎว่าด้วยการนำเข้าสิ่งทอ	169
2.	ความเคลื่อนไหวและข้อโต้แย้ง	170

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ง. การจำกัดการนำเข้าโดยทั่วไป (Global Quota) ตามมาตรา 19 ของแกตต์	173
จ. กฎหมายว่าด้วยการค้าของสหรัฐฯ ปี 2517 (Trade Act of 1974)	175
4 การเสนอกฎหมายพิเศษของสหรัฐฯ ที่มีผลต่อการส่งออกสิ่งทอ ของไทย	179
ก. ร่างรัฐบัญญัติว่าด้วยการควบคุมการค้าสิ่งทอและเครื่อง นุ่งห่ม ปี 2528 (The Textiles & Apparel Trade Enforcement Act of 1985)	179
1. จุดประสงค์ของการเสนอร่างกฎหมาย	180
2. เหตุผลในการเสนอร่างกฎหมาย	181
3. ข้อต่อสู้ในการกล่าวอ้างเรื่องการนำเข้าของสหรัฐฯ	182
4. สำคัญของร่างกฎหมาย	183
5. ผลกระทบต่อการค้าสิ่งทอของโลก	185
6. ผลกระทบกระเทือนที่ไทยจะได้รับหากได้รับการ บัญญัติเป็นกฎหมาย	187
7. ทำที่และความเคลื่อนไหวเพื่อแก้ไขปัญหา	189
8. ผลขั้นสุดท้ายของร่างกฎหมาย	195
9. วิเคราะห์ร่างกฎหมาย	197
- ละเมิดข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและ การค้า (GATT)	197
- ละเมิดข้อตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอระหว่าง ประเทศ (MFA)	199
- ละเมิดข้อตกลงสองฝ่าย	200
- ละเมิดกฎหมายว่าด้วยการค้าของสหรัฐฯ ...	200

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ข. ร่างกฎหมายว่าด้วยการค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ปี 2530 (The Textile & Apparel Trade Act of 1987)	200
1. สารสำคัญของร่างกฎหมาย	201
2. ข้อเท็จจริงบางประการ เสนอโดยกรมการค้าของ รัฐบาลฮ่องกง	202
3. ผลกระทบของร่างกฎหมายต่อการค้าของโลก	207
4. แนวทางการแก้ไขปัญหา และความคิดเห็นของ ประเทศไทยต่อร่างกฎหมาย	208
5. ผลขั้นสุดท้ายของร่างกฎหมาย	215
6. วิเคราะห์ร่างกฎหมาย	216
- ละเมิดข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและ การค้า (GATT)	216
- ละเมิดข้อตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอระหว่าง ประเทศ (MFA)	218
- ละเมิดข้อตกลงสองฝ่าย	219
- ละเมิดอำนาจประธานาธิบดี	219
5 กฎหมายภายในของไทยเกี่ยวกับการค้าสิ่งทอ	220
1. ระเบียบเกี่ยวกับการจัดสรรโควตาของกระทรวงพาณิชย์	222
2. ระเบียบเกี่ยวกับนโยบายอุตสาหกรรมสิ่งทอของกระทรวง อุตสาหกรรม	230
3. ระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุน ตาม พ.ร.บ.ส่งเสริม การลงทุน พ.ศ.2520	236
6 สหรัฏฐา กับลัทธิกีดกันทางการค้า : รูปแบบกฎหมายใหม่ (Omnibus Trade & Competitiveness Act of 1988) ที่มีผลกระทบต่อการค้าส่งออกสิ่งทอของไทย	244
1. สหรัฏฐากับการกีดกันทางการค้า	244

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2. รัฐบัญญัติการค้าของสหรัฐอเมริกา ปี 2531 (Omnibus Trade & Competitiveness Act of 1988)	253
2.1 สาระสำคัญของ Trade Act	254
2.2 วิเคราะห์ Trade Act	256
7 นโยบายทางการค้าและการเจรจาทางการค้าของไทย	
1. บทสรุปรูปแบบกฎหมายที่กระทบต่อการค้าสิ่งทอ ...	260
1.1 ข้อตกลงการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ (MFA)	260
- ประเทศไทยก็ควรดำเนินการ เจรจา	269
1.2 ร่างกฎหมายภายในที่มีผลกระทบต่อการค้าส่งออก สิ่งทอกับระบบโควตารวม	271
- ประเทศไทยกับการดำเนินการ เจรจา	273
1.3 การเก็บภาษีตอบโต้การช่วยเหลือทุน (CVD)	275
- ประเทศไทยกับการดำเนินการ เจรจา	278
2. ข้อเสนอแนะ	
2.1 เพิ่มบทบาทในการเจรจาการค้าหลายฝ่ายใน เวทีแกตต์	282
2.2 เพิ่มบทบาทในการเจรจาเกี่ยวกับข้อตกลงการค้า สิ่งทอระหว่างประเทศ	287
2.3 ประเทศไทยควรให้ความสนใจในการแก้ไขปัญหาค โดยวิธีการล็อบบี้ (Lobbying)	288
2.4 สร้างกลไกให้รัฐสภาหรือสภาผู้แทนมีส่วนร่วม มากขึ้น	289

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.5 จัดตั้งองค์กรที่รับผิดชอบโดยตรงด้านการ เจรจาการค้าระหว่างประเทศ	290
2.6 การใช้แนวทางการพิจารณา เลือกใช้การ เจรจาแบบทวิภาคีและพหุภาคี ในการแก้ไข ปัญหา กรณีพิพาท	293
2.7 นโยบายในการช่วยเหลือผู้ประกอบการ	294
2.8 มาตรการนโยบายของรัฐในส่วนที่เกี่ยวข้อง สิ่งทอ	296
2.9 การพิจารณาระบบการจัดสรรโควต้า	298
บรรณานุกรม	301
ภาคผนวก	310
ประวัติผู้เขียน	330

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย